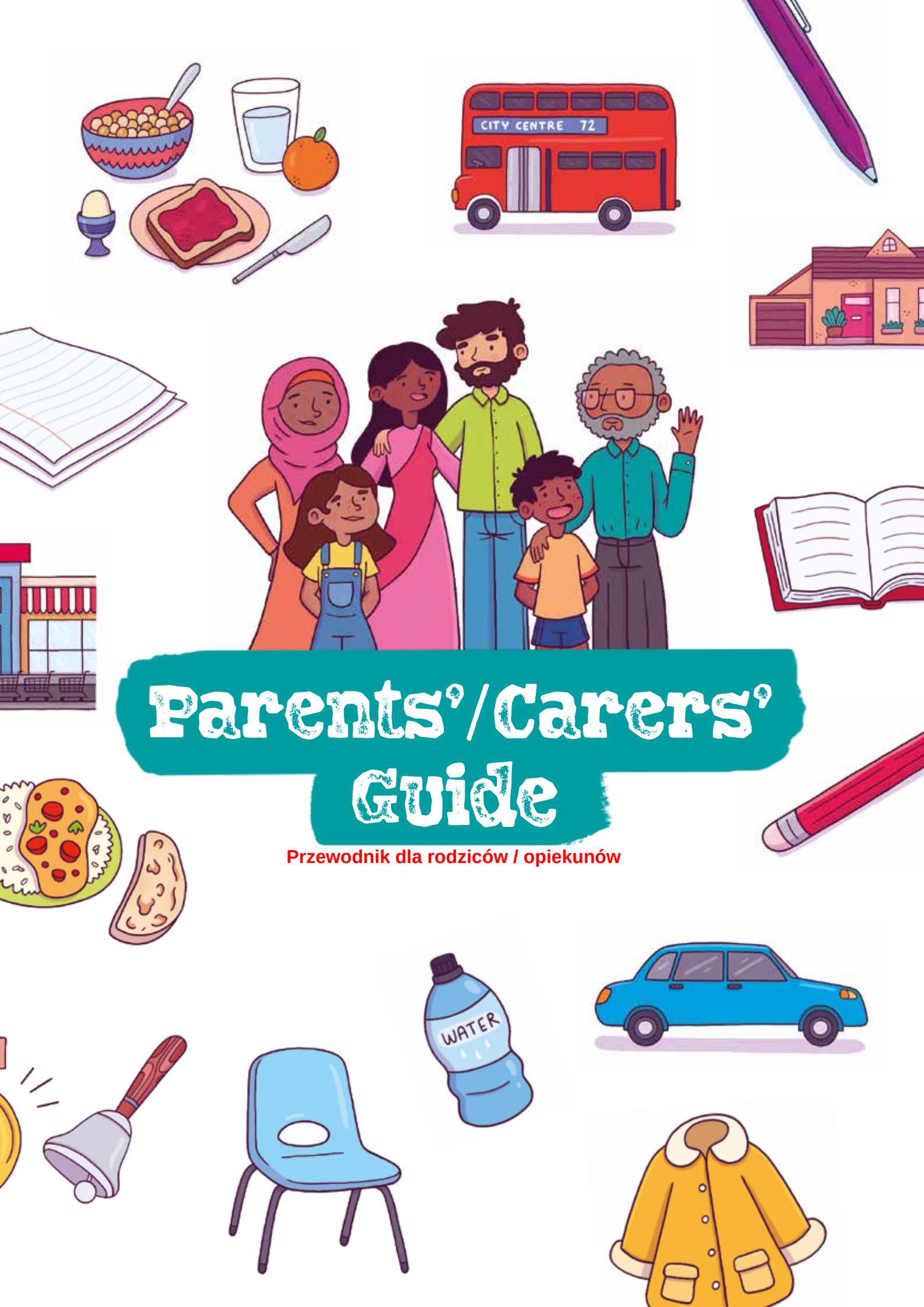

Parents'/Carers' Guide

Przewodnik dla rodziców / opiekunów

Ta książka jest prezentem od The Educational Institute of Scotland

Scotland's largest
and most effective
education trade union

How to translate this booklet

Tłumaczyć traduire ترجمة

To translate any of this booklet into a different language, you can use the PDF version on the EIS website:
www.eis.org.uk/welcometoscotland
with **www.translate.google.co.uk**

Google can also translate the websites which are listed on pages 13-16.

Witamy w Szkocji

Niniejsza broszura jest przeznaczona dla rodziców / opiekunów każdego dziecka (młodej osoby), który niedawno przybyło do Szkocji z innego kraju i które otrzymało pakiet powitalny od EIS (Educational Institute of Szkocja) związek zawodowy nauczycieli.

EIS działa na rzecz dobrej edukacji dla każdego dziecka czy też młodej osoby. Nasi członkowie chcieliby, abyśmy powitali wszystkie dzieci, które niedawno przybyły do Szkocji i przedstawili im ich prawa. Dlatego stworzyliśmy pakiety powitalne.

Pakiet powitalny, który otrzymało Twoje dziecko, ma im trochę powiedzieć o Szkocji i ich prawach tutaj. Ta broszura ma przekazać rodzicom / opiekunom pewne informacje na temat systemu edukacji w Szkocji. Mamy nadzieję, że informacje okażą się przydatne.

ILLUSTRATIONS BY JAMIE SQUIRE

Ilustracje Jamie Squire

Prawa dzieci

„Prawa” to rzeczy, które każde dziecko lub młoda osoba powinna mieć, aby móc żyć bezpiecznie, zdrowo i szczęśliwie. Organizacja Narodów Zjednoczonych (ONZ) mówi, że wszystkie dzieci i młodzież poniżej 18 roku życia mają te same prawa bez względu na to, kim są, czym zajmują się ich rodzice, jaki jest ich język, kultura czy też religia, bez względu na to, czy są niepełnosprawni czy nie; bogaci czy biedni.

Prawa wszystkich dzieci i młodzieży są wymienione w *Konwencja o prawach dziecka* ONZ (UNCRC), do której prawie każdy kraj na świecie dołączył. Wszystkie prawa UNCRC są połączone ze sobą, i wszystkie są równie ważne.

Przewodnik po prawach dziecka znajduje się tutaj: **www.unicef.org/rightsite**

Prawo dzieci do edukacji

Prawo do edukacji jest bardzo ważne. Dzieci i młodzież z całego świata mają prawo chodzić do szkoły i otrzymywać edukację na wysokim poziomie.

Dzieci i młodzież, którzy opuścili swój kraj i przybyli do nowego kraju jako imigranci, czy też uchodźcy mają również prawo do edukacji.

Każde dziecko w Szkocji, w wieku od 5 do 16 lat, ma prawo do wolnego miejsca w szkole. Prawo przewiduje, że wszyscy w tym przedziale wiekowym wezmą udział w edukacji.

Po 16 roku życia młodzi ludzie mogą wybrać, czy i jak chcą kontynuować naukę.

Prawo do dodatkowego wsparcia w ich edukacji

Wszystkie dzieci i młodzież na świecie mają prawo do dodatkowego wsparcia w edukacji, jeśli są niepełnosprawne. W Szkocji dzieci/młodzież (lub ich rodzice / opiekunowie w ich imieniu) mają prawo poprosić o dodatkową pomoc i wsparcie w nauce w szkole, kiedy tego potrzebują, nawet jeśli nie są niepełnosprawne.

Additional Support for Learning Act (*Ustawa o dodatkowym wsparciu w nauce*, 2004) oraz Kodeks określają Twoje prawa jako rodzica / opiekuna oraz prawa twojego dziecka do uzyskania dodatkowego wsparcia, którego potrzebują w szkole. Dokumenty te są również źródłem informacji dla szkół oraz władz lokalnych i innych agencji, jak to zrobić.

Możesz dowiedzieć się więcej tutaj: **enquire.org.uk/advice-for-parents**

Prawo do korzystania z edukacji

Edukacja dzieci powinna mieć na celu pomóc dzieciom w wykorzystaniu ich talentów i umiejętności; przygotować ich do spokojnego życia w poszanowaniu innych oraz środowiska, w którym żyją.

Wszystkie dzieci i młodzież na świecie mają prawo do swojej kultury, religii, języka i przekonań oraz do możliwości zapoznania się z historia własnej rodziny. Mają prawo dowiedzieć się tych rzeczy poprez proces edukacji.

W szkole Twoje dziecko będzie mogło znaleźć i odkryć wiele obszarów wiedzy i nauczenia się nowych umiejętności. Będzie miało możliwość wyrażania swoich myśli i opinii, poprzez pisanie, mówienie i ekspresję artystyczną, chyba że spowodowałoby to krzywdę i cierpienie u innych.

Prawo dzieci do wyboru przyjaciół

Wszystkie dzieci i młodzież na świecie mają prawo wybierać własnych przyjaciół. Szkoła daje wiele dobrych okazji do tego, aby poznać nowych ludzi, którzy są mniej więcej w tym samym wieku, i zaprzyjaźnić się z nimi.

Miejsce nauki	Dla kogo to jest	Kiedy oni przyjdą
Przedszkole	Dzieci w wieku 3 i 4 lata	Dzieci w tym przedziale wiekowym (czasami dwuletnie) mają prawo do 600 godzin rocznie wczesnej nauki i opieki nad dzieckiem. Zazwyczaj oznacza to około 16 godzin tygodniowo w czasie roku szkolnego.
Szkoła Podstawowa Klasa 1 - wiek 5 * Klasa 2 - Wiek 6 Klasa 3 - Wiek 7 Klasa 4 - Wiek 8 Klasa 5 - Wiek 9 Klasa 6 - Wiek 10 Klasa 7 - wiek 11 (* Czasami dzieci zaczynają szkołę w wieku 4 lat w zależności od daty ich urodziny.)	Dzieci w wieku od 5 do 12 lat	Poniedziałek - piątek, zwykle w godzinach od około 9:00 do 15:30, przez 190 dni w roku. Szkoły zamykane są podczas wakacji w okresie zimowym i letnim oraz ferii. Skontaktuj się z urzędem miasta lub bezpośrednio ze szkołą, aby się tego dowiedzieć.
Szkoła średnia Klasy 1-4 są obowiązkowe - dzieci muszą iść. Klasy 5-6 są opcjonalnie - dzieci decydują o ewentualnym zaprzestaniu nauki bądź jej kontynuacji.	Dzieci i młodzież w wieku 12–16 lat Młodzież w wieku - od 16 do 18 lat	Poniedziałek - piątek, zwykle około 9:00 - 15:30, 190 dni w roku. Szkoły są zamykane na czas wakacji oraz ferii. Skontaktuj się z urzędem miasta lub bezpośrednio ze szkołą, aby się tego dowiedzieć.
Dalsze kształcenie pomaturalne, College: Studia są opcjonalne dla młodych osób w wieku 16 lat lub więcej, które, zakwalifikowały się do przyjęcia.	Młodzież od 16 roku życia.	Terminy zajęć różnią się między sobą i zależą od rodzaju kursu. Niektórzy studenci mogą korzystać z nauki za darmo (sprawdź w Collegu).
Szkoła wyższa (Uniwersytet) Uniwersytet jest opcjonalny dla młodych osób w wieku od 17 roku życia, które zakwalifikowały się do przyjęcia na studia.	Młodzi ludzie od 17/18 roku życia.	Terminy zajęć różnią się między sobą i zależą od kierunku studiów. Niektórzy studenci mogą korzystać z nauki za darmo. Młode osoby ubiegające się o azyl mogą mieć dostęp do stypendium na podjęcie nauki na uniwersytecie. Sprawdź na uniwersytecie. * Więcej informacji znajduje się w załączniku.

Rok szkolny

Szkoły są otwarte 190 dni w roku.
W Szkocji rok szkolny rozpoczyna się w sierpniu, a kończy w czerwcu.
W ciągu roku są różne święta i długie letnie wakacje, które zazwyczaj rozpoczynają się końcem czerwca a kończą w sierpniu. Wtedy szkoła jest zamknięta dla uczniów.

Typowy dzień w szkole

Dzień szkolny zwykle rozpoczyna się o 9 rano, a kończy około 15:30 - 16:00, od poniedziałku do piątku, chociaż każda szkoła ma własny harmonogram. Niektóre szkoły zamykają wcześniej w piątki. Twoje dzieko dostanie plan zajęć w szkole.

W szkołach podstawowych uczniowie zwykle mają większość lekcji w jedna sali, z jednym nauczycielem, ale korzystają też w ramach zajęć ze szkolnej biblioteci, sali gimnastycznej lub sali komputerowej.

W szkołach średnich uczniowie zwykle przemieszczają się między klasami na lekcje i mają różnych nauczycieli od poszczególnych przedmiotów. Rozkład zajęć pokaże im, do której klasy pójść na każdą lekcję oraz imię nauczyciela danego przedmiotu.

Większość szkół ma plac zabaw na świeżym powietrzu. Czasami jest wyposażony w sprzęt do zabawy, ogród lub schronienie, gdy pada deszcz. Dzieci mają czas na zabawę podczas przerwy porannej i obiadowej; czasami jest też przerwa popołudniowa. Wiele lekcji również ma formę zabawy.

Frekwencja w szkole i nieobecność w szkole

Rodzice / opiekunowie dzieci zapisanych do danej szkoły muszą poinformować szkołę, jeśli ich dziecko będzie nieobecne w szkole z powodu choroby lub z jakiegokolwiek innego powodu. Spowodowane jest to troską szkoły o bezpieczeństwo dzieci, gdy nie są w szkole. Również należy uprzedzić szkołę, jeśli wiadome jest, że dziecko będzie nieobecne. Można to zrobić drogą telefoniczną, mailową lub w formie pisemnej.

Program nauczania

Szkoły w Szkocji działają według podstawy programowej, które określa czego dzieci/ młodzież (w wieku od 3 do 18 lat) uczą się w przedszkolu, szkole, collugu, Celem szkockiego programu nauczania jest to, aby każde dziecko:

- **osiągało sukcesy w nauce**
- **było pewne siebie**
- **było odpowiedzialnym obywatelem**
- **było skutecznym współpracownikiem**

Treści programowe

Program obejmuje osiem obszarów:

- **sztuki ekspresyjne**
- **języki**
- **religia i etyka**
- **zdrowie i dobre samopoczucie**
- **matematyka**
- **nauki ścisłe**
- **nauki społeczne (które obejmują geografię, historię, socjologię)**
- **technologia**

Uczniowie w „fazie seniorów” - klasy 4, 5 i 6, w szkole średniej mogą rozwijać swoje kwalifikacje w oparciu o ten program.

Etos szkolny

Szkoła w Szkocji ma być miejscem, w którym każdy może czuć się bezpiecznie i angażować się w sprawy szkoły, i gdzie może osiągnąć sukces. Szkockie szkoły dążą do zapewnienia doskonałej edukacji każdemu dziecku.

Jak sprawić, aby dzieci i młodzież czuły się dobrze w szkole

Dzieci i młodzież mają prawo do zdrowia, poczucia bezpieczeństwa i opieki zarówno w domu, jak i w szkole. To praca każdego - rodziców, nauczycieli, szkolnego personelu - aby upewnić się, że dzieci i młodzież czują się dobrze w szkole.

Wsparcie dla dzieci w szkole

Nauczyciele dbają o dzieci i młodzież w swojej szkole. Jako rodzic / opiekun możesz porozmawiać z pracownikami szkoły na dowolny temat, omówić zagadnienia, które mogą wpływać na naukę dziecka lub powodować lęki i stres w szkole.

Jeśli jesteś rodzicem / opiekunem dziecka w szkole podstawowej i chcesz porozmawiać o swoim dziecku z personelem szkoły, powinieneś odwiedzić szkołę osobiście, wysłać wiadomość e-mail lub zadzwonić do szkolnego sekretariatu, aby umówić się na spotkanie.

W szkołach średnich są "guidance teachers", czyli nauczyciele, którzy pomagają uczniom w zmartwieniach, oferują wsparcie i porady. Od czasu do czasu będą chcieli porozmawiać z rodzicem/opiekunem dziecka, by dowiedzieć się jak sobie radzą w szkole średniej.

Jeśli jesteś rodzicem / opiekunem dziecka w szkole średniej i chciałbyś/chciałabyś porozmawiać o swoim dziecku z personelem szkoły, to możesz odwiedzić placówkę, wysłać e-mail lub zadzwonić do szkolnego biura, by umówić się na spotkanie.

Religia w szkole

Wszystkie szkoły w Szkocji przestrzegają jakiegoś wyznania religijnego lub *„czas na refleksję*". Jak często i w jakiej formie to się dzieje, zależy od poszczególnych placówek. Może to być co tydzień lub kilka razy w roku.

Rodzice mają prawo wycofać swoje dzieci z obrzędów religijnych.
Należy także uszanować preferencje dzieci w tym aspekcie.

Porozmawiaj z dyrektorem lub "guidance teacher" jeśli jest to coś, co chciałbyś/chciałabyś omówić.

Zachowanie i dyscyplina

Szkoły w Szkocji nie mogą bić uczniów ani stosować wobec nich przemocy.
W szkockich szkołach kara fizyczna jest niezgodna z prawem.

Szkoły skupiają się na pozytywnym postępowaniu, aby starać się zachęcać do dobrego zachowania, tak aby każdy czuł się bezpiecznie w szkole i mógł się uczyć.

Szkoły dbają również o to, aby zachowanie niedopuszczalne, takie jak zastraszanie, *bullying* (prześladowanie) były obarczone konsekwencjami w postaci różnych procedur takich jak np. zatrzymanie ucznia w szkole po lekcjach, czy nawet wypisanie dziecka ze szkoły na czas stały lub określony, jeśli zachowanie danego ucznia zagraża bezpieczeństwu innych.

Zastraszanie, rasizm i uprzedzenia religijne

Prześladowanie powoduje, że dzieci i młodzi ludzie czują się zranieni, zagrożeni, przestraszeni lub pominięci. Może się to zdarzyć w bezpośrednim kontakcie (twarzą w twarz) lub online.

Rasizm polega na traktowaniu kogoś inaczej i niesprawiedliwie ze względu na inną rasę, kulturę lub koloru skóry.

Uprzedzenia religijne mogą prowadzić do tego, że ludzie traktują inaczej i niesprawiedliwie tych, którzy należą do określonej religii lub wiary.

Zastraszanie, rasizm i uprzedzenia religijne nigdy nie są akceptowane w szkockich szkołach. Jeżeli twoje dziecko doświadcza ich w szkole, możesz pomóc, poprzez wysłuchanie i skontaktowanie się ze szkołą w tej sprawie. Dyrektor szkoły oraz guidance teacher traktują tego typu sytuacje bardzo poważnie i podejmują działania, aby zapobiec dalszemu znęcaniu się lub uprzedzeniom wobec twojego dziecka.

Dodatkowe wsparcie

Prawo (Ustawa o dodatkowym wsparciu w edukacji z 2004. roku) mówi, że uczniowie, którzy, potrzebują dodatkowego wsparcia w nauce, mają otrzymać należną im pomoc. Może być wiele różnych powodów, dla których uczeń potrzebuje dodatkowego wsparcia w nauce, na przykład trudności z czytaniem lub pisaniem, niepełnosprawność, gdy opiekę nad dzieckiem sprawuje urząd, a nie rodzina lub po doświadczeniu żałoby. Prośba o pomoc jest bardzo powszechna w szkockich szkołach. Szkoła udzieli Ci informacji w tej sprawie, jeśli uważasz, że twoje dziecko potrzebuje dodatkowej pomocy w nauce.

Język angielski jako język dodatkowy (EAL- English as an additional language) i kwalifikacje ESOL (English for Speakers of Other Languages)

Dla dziecka z angielskim jako dodatkowym językiem można rozważyć potrzebę dodatkowego wsparcia.

Szkoły oferują szczególne wsparcie uczniom, dla których angielski nie jest językiem ojczystym oraz wsparcie w nauce języka używanego w domu. Jest to oferowane przez usługi **EAL**.

Wielojęzyczni młodzi ludzie mogą również zdobywać kwalifikacje **ESOL**, których celem jest rozwijanie wiedzy i umiejętności w zakresie mówienia, pisania, słuchania i czytania w języku angielskim.

Zapytaj szkołę dziecka o pomoc jaką mogą zaoferować Twojemu dziecku w aspekcie języka.

Szkocja ceni sobie uczniów, którzy mówią wieloma różnymi językami. Umiejętność mówienia w domu innym językiem niż w szkole powinna być powodem do dumy.

Koszt dnia szkolnego

Chociaż edukacja szkolna jest w Szkocji bezpłatna, mają miejsce czasami dodatkowe koszty związane z uczęszczaniem do szkoły.

Niektórzy nauczyciele proszą rodziców, aby zapłacili trochę w kierunku materiały, na przykład Home Economics, mogą poprosić o zapłatę za składniki. Niektóre lekcje muzyki mogą się również wiązać z dodatkowym kosztem.

Czasami są opłaty za wycieczki szkolne lub za dni, kiedy uczniowie mogą nosić zwykłe ubrania lub się przebrać, zamiast mundurka szkolnego. Czasem ma miejsce w szkole sprzedaż książek lub ciast, które uczniowie mogą zakupić.

Powinieneś porozmawiać z dyrektorem swojego dziecka, jeśli jest w szkole podstawowej, lub Guidance Teacher, jeśli jest w szkole średniej, o wszelkich kwestiach związanych z wszelkimi kosztami związanymi ze szkołą.
Wszystkie dzieci powinny mieć możliwość pełnego uczestnictwa w życiu szkoły.

Dotacje na mundurek/odzież szkolną

Większość szkół nakłada na dzieci obowiązek noszenia mundurka szkolnego, co oznacza, że uczniowie powinni nosić niektóre elementy odzieży w określonych kolorach. Rodzice o niskich dochodach mogą uzyskać pieniądze zwane *clothing gran*t (dotacja na odzież), aby pomóc im w zakupie szkolnych mundurków dla swoich dzieci. Dotacje na odzież są ustalane na minimum 100 £ na dziecko w Szkocji. Porozmawiaj ze szkołą dziecka o dotacji na odzież oraz jaki jest sposób ubiegania się o to, jeśli uważasz, że Twoja rodzina może się kwalifikować na taką formę wsparcia finansowego.

Niektóre szkoły mają również zapasy elementów mundurku, takich jak krawaty i bluzy. Zapytaj, czy Twoja szkoła jest w posiadaniu dodatkowej odzieży, którą mogą dać twojemu dziecku.

Uczniowie zwykle potrzebują zestawu ubrań do P.E. (wychowanie fizyczne), zwany „*P.E. kit*", takie jak legginsy, szorty, koszulka i buty sportowe. Niektóre szkoły mają również zapasowe ubrania P.E., które uczniowie mogą dostać lub pożyczyć. Porozmawiaj ze szkołą dziecka na ten temat.

Lunch / Bezpłatne obiady szkolne

Bezpłatne obiady szkolne są zapewnione dla dzieci w szkole podstawowej w klasach 1, 2 i 3 (oraz w Glasgow dla klasy 4 szkoły podstawowej). Dzieci ze starszych klas mogą również otrzymać bezpłatny szkolny posiłek, jeśli pochodzą z rodzin o niskich dochodach. W innym razie należy płacić za obiady szkolne. Jeśli uważasz, że Twoje dziecko może być uprawnione do darmowego posiłku w szkole, zapytaj szkołę i dowiedz się jak złożyć podanie.

Szkoły zapewniają uczniom lunch w specjalnej jadalni lub kafeterii. Uczniowie mogą przynieść lunch z domu (zwany *packed lunch*) lub, jeśli mieszkają wystarczająco blisko, mogą iść do domu na lunch.

Przekąski/Snacks

Wielu szkockich uczniów bierze ze sobą małą przekąskę do jedzenia (*snack)* podczas przerwy między porannymi lekcjami (przerwa jest czasami zwany *interval* lub *playtime*). Snack to zazwyczaj owoc, kanapka lub ciastka. W większości szkół stołówka jest otwarta rano i sprzedaje przekąski, a niektóre szkoły mają sklepik, gdzie uczniowie mogą zakupić coś do jedzenia. Większość szkół nie dopuszcza żadnych przekąsek z orzeszkami ziemnymi z powodu alergii.

Kluby i sport

Wiele szkół ma kluby i drużyny sportowe, w które mogą zaangażować się uczniowie poza lekcjami i / lub godzinami szkolnymi, na przykład w porze lunchu lub po szkole. Wiele z nich jest bezpłatnych, choć niektóre mają swój koszt.
Szkoła może powiedzieć ci więcej o tym, co jest dostępne i jak mogą pomoc w pokryciu ewentualnych kosztów.

Wycieczki

Większość szkół zabiera uczniów na okazjonalne lub dłuższe wycieczki do interesujących miejsc jak muzea, miejsca historyczne, parki rozrywki, czy też placówki edukacyjne na świeżym powietrzu, w ramach programu nauczania. Wiele z nich jest bezpłatna. Szkoła powinna wiedzieć o wszelkich podróżach, w które może być zaangażowane Twoje dziecko i w razie potrzeby może zaoferować pomoc w pokryciu kosztów.

Edukacja domowa

Rodziny w Szkocji mają prawo do edukacji swoich dzieci w domu. Jest to jednak wybór, którego dokonuje niewielka część rodziców.

Dostarczanie danych do szkół

Szkoły w Szkocji zwykle zbierają informacje o dzieciach, takie jak ich religia i pochodzenie, np. w jakich językach mówią, lub jeśli mają jakieś dodatkowe potrzeby. Ma to pomóc im zrozumieć ich społeczność i zaplanować najlepszą edukację i wsparcie dla dzieci. Informacje te są bezpieczne i poufne.

Transport

Dzieci podróżują do szkoły na różne sposoby, w zależności od tego, gdzie mieszkają i jak blisko jest szkoła. Wiele dzieci chodzi do szkoły piechotą. Część podróżuje samochodem, autobusem lub rowerem. Uczniowie, którzy muszą pokonać do szkoły większą odległość mogą być uprawnieni do bezpłatnego transportu. Twoja rada lokalna (*Council*) może w tym pomóc.

Zaangażowanie rodziców

Zachęcamy rodziców / opiekunów do zaangażowania się w sprawy szkoły, do których uczęszczają ich dzieci wspierania ich nauki. Szkoły udzielają porad rodzicom, w jaki sposób mogą oni pomóc swoim dzieciom w nauce. Zachęca się rodziców uczniów szkoły podstawowej do skontaktowania się z dyrektorem, jeśli jest coś o czym chcieliby porozmawiać. W przypadku uczniów szkół średnich, rodzice mogą skontaktować się z nauczycielem wspierającym (guidance teacher) dziecka. W ciągu roku szkolnego rodzice są zapraszani do odwiedzenia szkoły i rozmowę z nauczycielem o tym, jak sobie radzą ich dzieci z nauką. Rodzice są również zapraszani na występy dzieci i pokazy.

Rzeczy do zrobienia poza szkołą

Jest wiele DARMOWYCH rzeczy do zrobienia z dziećmi, kiedy nie są one w szkole.

Biblioteki to miejsca, w których można wypożyczać książki, płyty CD, audiobooki. Czasami można także korzystać z komputerów i dołączać do prowadzonej w nich działalności artystycznej i rzemieślniczej. Zapisanie się do biblioteki jest bezpłatne. Lokalna rada może pomóc ci dowiedzieć się więcej.

Szkocja ma wiele muzeów, które oferują bezpłatny wstęp. Muzea są to miejsca, w których interesujące obiekty są przechowywane pokazywane. Wiele z nich organizuje ciekawe zajęcia dla dzieci i młodzieży.
Niektóre z bezpłatnych muzeów w Szkocji to:

- **National Museum of Scotland (Muzeum Narodowe Szkocji, Edynburg);**
- **Museum of Childhood (Muzeum Dzieciństwa, Edynburg);**
- **Kelvingrove Museum, Glasgow;**
- **Riverside Museum, Glasgow**
- **People's Palace, (Pałac Ludowy, Glasgow);**
- **Aberdeen Maritime Museum, (Muzeum Morskie, Aberdeen);**
- **Broughty Castle Museum, Dundee**
- **Inverness Museum and Art Gallery, (Muzeum i galeria sztuki, Inverness);**

Niektóre miasta mają również galerie sztuki, które mogą być darmowe i ciekawe.

Szkocja ma również wiele parków i ogrodów, w których można grać, biegać chodzić na spacery ze swoim psem lub urządzać sobie piknik. Niektóre to małe lokalne parki, z huśtawkami i innym sprzętem do zabawy, a niektóre są dużymi parkami na obrzeżach miasta (*Country Parks*). Większość parków jest całkowicie darmowa. Niektóre Country Parks mają wstęp wolny, ale trzeba zapłacić za parking.

Niektóre przybrzeżne części Szkocji mają plaże, na których można się dobrze bawić grać i pływać (jeśli nie przeszkadza ci zimna woda!).

Większość rad posiada baseny i ośrodki sportowe, w których można uprawiać sporty, takie jak piłka nożna i tenis. Niektóre z nich oferują bezpłatny wstęp dla dzieci w określonych godzinach (np. latem) lub przez cały rok. Zapytaj lokalną radę, co oferują.

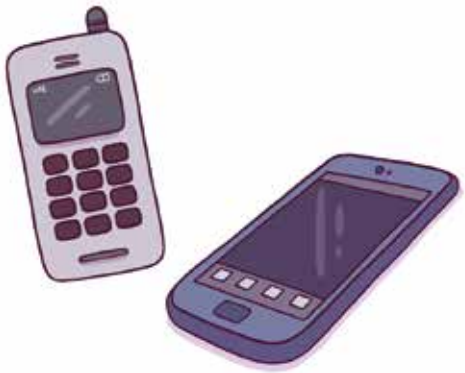

Przydatne kontakty

Edukacja:

3-18 program nauczania: education.gov.scot/parentzone/learning-in-scotland/About%20the%203-18%20curriculum

Informacje na temat zaangażowania rodziców w szkoły: www.connect.scot

Ogólne informacje dla rodziców: education.gov.scot/parentzone

Przewodnik edukacyjny dla osób ubiegających się o azyl oraz uchodźców: www.gov.scot/Publications/2005/05/04143503/35049

Dodatkowe wsparcie w nauce, przewodnik dla rodziców: enquire.org.uk/information/parents-guide

Usługi doradcze

Szkocka Rada ds. Uchodźców: www.scottishrefugeecouncil.org.uk

Biuro Porad Obywatelskich (CAB): www.citizensadvice.org.uk/scotland

Samorząd lokalny

www.cosla.gov.uk/scottish-local-government

Dbanie o bezpieczeństwo

Strona zajmująca się pomocą ofiarom prześladowania/bullying : respectme.org.uk

Children's free helpline (Bezpłatna infolinia dla dzieci): www.childline.org.uk / 0800 1111

Zajęcia pozaszkolne

Za darmo: www.visitscotland.com/see-do/attractions/free

Parki wiejskie: www.list.co.uk/article/69045-the-best-country-parks-near-glasgow-and-edinburgh

Free museums:
www.museumsassociation.org/members-free-entry/scotland
www.moneysavingexpert.com/deals/free-museums-and-art-galleries

Young Scot: Organizacja charytatywna, która oferuje kartę dla młodych ludzi w wieku 11-26 mieszkających w Szkocji, która oferują różne zniżki, w tym rabaty na podróż:
young.scot/the-young-scot-card

Dostęp osób ubiegających się o azyl do szkolnictwa wyższego

Osoby ubiegające się o azyl i osoby przebywające w Wielkiej Brytanii z przyczyn humanitarnych ze względu na ich status imigracyjny nie są obsługiwane przez Student Awards Agency for Scotland (SAAS), która finansuje większość szkockich studentów.

Istnieje jednak inne wsparcie, takie jak stypendia oraz pomoc różnych organizacji, które wspierają studentów ubiegających się o azyl i osoby bez statusu uchodźcy.

Stypendia

Stypendia pokrywają koszty czesnego i obejmują dodatek na niezbędne wydatki związane ze studiami. Kandydaci na kierunki studiów, które oferują stypendia powinni ubiegać się o preferowany kurs poprzez UCAS (The Universities and Colleges Admissions Service).

Uniwersytety analizują wnioski o stypendia od potencjalnych studentów, którzy:

• posiadają warunkową lub bezwarunkową ofertę studiowania w instytucji, do której się ubiegali; i

• złożyli wniosek lub są na utrzymaniu osoby, która taki wniosek złożyła do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych (Home Office), o uznanie kandydata na studia jako uchodźca na mocy Konwencji ONZ o statusie Uchodźcy z 1951 r (zwana dalej „Konwencją"), który jeszcze nie otrzymał decyzji od Home Office dotyczącą tej aplikacji lub wynik odwołania od tego wniosku; lub

• zaoferowano im pozwolenie na pozostanie w Wielkiej Brytanii (w oparciu o art. 8 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka), pod warunkiem, że studenci nie kwalifikują się do otrzymania wsparcia ze strony właściwego organu finansującego studentów w Szkocji, Anglii, Walii lub Irlandii Północnej.

Wnioski będą również rozpatrywane od studentów, którzy już rozpoczęli wybrany kurs, a następnie złożyli wniosek o azyl i nie mają dostępu do pierwotnych funduszy.
W takich przypadkach będzie niezbędne ustalenie, czy pierwotne finansowanie studiów już nie jest dostępne, a wnioskodawcy będą zobowiązani do przedstawienia dowodów to potwierdzających.

Stypendia dla osób ubiegających się o azyl są dostępne pod adresem:

• **The University of Strathclyde za pośrednictwem strony:** asylum-scholarship@strath.ac.uk

Więcej informacji na temat tego stypendium można znaleźć tutaj:
www.strath.ac.uk/studywithus/scholarships/asylumseekerscholarship

• **Uniwersytet Glasgow za pośrednictwem:** mrio-scholarships@glasgow.ac.uk

Więcej informacji na temat tego stypendium można znaleźć tutaj:
www.gla.ac.uk/scholarships/humanitarianscholarships/#/eligiblecountries
www.gla.ac.uk/scholarships/humanitarianscholarships/

Opłaty i zwolnienia z opłat

University of the West of Scotland oraz University of Glasgow biorą pod uwagę możliwość zniesienia opłat lub przyznania "*home fees*". Każdy przypadek jest rozpatrywany indywidualnie.

Carnegie Trust jest także potencjalnym źródłem finansowania dla potencjalnych studentów, którzy mieszkali przez pewien czas w Szkocji. Carnegie Trust może pomoc w opłatach, jeśli uniwersytet zgodził się rozważyć przyznanie "home fees" w wyjątkowych przypadkach.

www.carnegie-trust.org/schemes/undergraduate-schemes/fee-assistance.html#background

Glasgow Refugee and Migrant Network (GRAMNet)

Uniwersytet Glasgow pomaga również osobom ubiegającym się o azyl poprzez organizację o nazwie GRAMNet: www.gla.ac.uk/research/az/gramnet

Ogólne zapytania można przesyłać pocztą elektroniczną do Davida Wrighta, administratora sieci pod adresem: david.wright@glasgow.ac.uk lub gramadmin@glasgow.ac.uk

Lub napisać do: **11 The Square, University of Glasgow, Glasgow, G12 8QQ**

Porady w tych sprawach oraz skierowania do porad prawnych można uzyskaćod Scottish Refugee Council lub innych brytyjskich agencji.

Printed and published by The Educational Institute of Scotland, 46 Moray Place, Edinburgh EH3 6BH, November 2019

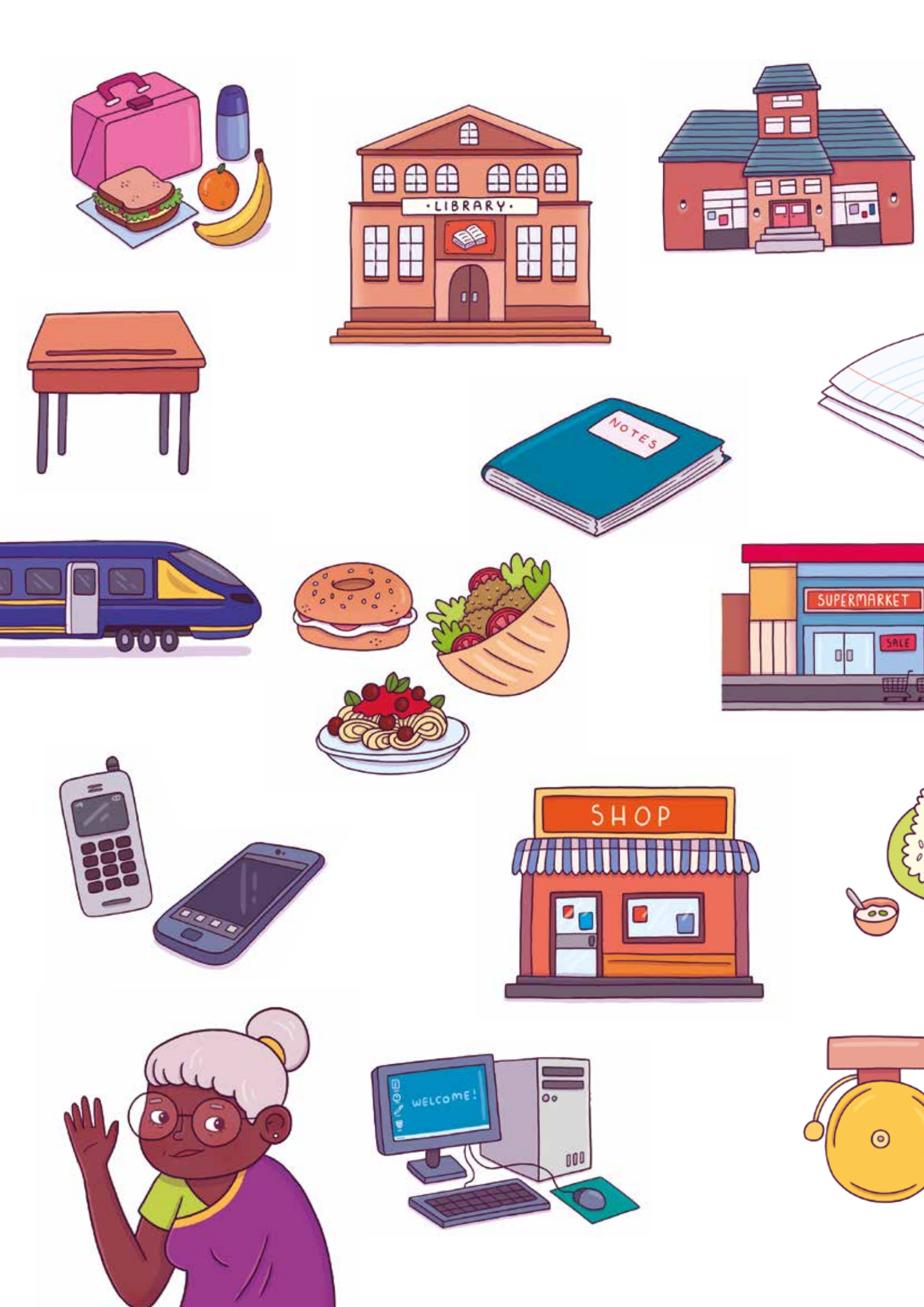
·LIBRARY·
NOTES
SUPERMARKET
SALE
SHOP
WELCOME!